

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ 384/2013
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Α' Τμήμα)
Συνεδρίαση της 18^{ης} Νοεμβρίου 2013

Σύνθεση:

Πρόεδρος : Μιχαήλ Απέσσος, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ.

Μέλη : Ανδρέας Χαρλαύτης, Στυλιανή Χαριτάκη, Γαρυφαλλιά Σκιάνη, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αλέξανδρος Ροϊλός, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Αριθ. ερωτήματος: υπ' αρ.πρωτ.ΔΠΕΙΣ Β 1162013 ΕΞ2013/22.10.2013 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών.

Εισηγητής: Γεώργιος Α. Βαμβακίδης, Πάρεδρος ΝΣΚ.

Περίληψη ερωτήματος: Ερώτημα περί του αν, ενόψει του διδόμενου ιστορικού, υποχρεούται να αποδώσει η Τράπεζα στα χέρια της οποίας ως τρίτης κατασχέθηκε από αρμόδια ΔΟΥ, το ύψος ποσού που τηρεί σε τραπεζικό λογαριασμό πελάτη της και οφειλέτη του Ελληνικού Δημοσίου και το οποίο είναι μεν ανώτερο του αντίστοιχου ορίου του ακατάσχετου, αλλά αφορά σε αναδρομική καταβολή, λόγω

αναπηρίας του καταθέτη, των μέχρι τότε δεδουλευμένων μηνιαίων συντάξεων, το μηνιαίο ποσό εκάστης των οποίων είναι χαμηλότερο του ορίου του ακατάσχετου, καθώς και ποιος είναι ο τρόπος αντιμετώπισης παρόμοιων περιπτώσεων.-

Επί του παραπάνω ερωτήματος το Α' Τμήμα του ΝΣΚ γνωμοδότησε, ως εξής:

I.- ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ

Από όσα εκτίθενται στο πιο πάνω έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και τα συνημμένα σ' αυτό στοιχεία προκύπτει το ακόλουθο ιστορικό:

1. Η Δ.Ο.Υ. Αγίου Δημητρίου επέβαλε στα χέρια της «Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία ΛΙΜΙΤΕΔ», ως τρίτης, την 246/6499/5.3.2013 μαζική αναγκαστική κατάσχεση για όσα οφείλει ή μέλλεται να οφείλει για διάφορους οφειλέτες του Δημοσίου, μεταξύ των οποίων και κατά του οφειλέτη Χ. Κ. του Π., για συνολικό ποσό οφειλών αυτού, ύψους 234.317,71 ευρώ (κεφάλαιο 59.127,72, πλέον προσαυξήσεων 175.189,99 ευρώ).

2. Ακολούθως, η ανωτέρω Τράπεζα, με την υπ' αριθ.1501/15.3.2013 εμπρόθεσμη δήλωσή της ενώπιον του Ειρηνοδικείου Αθηνών, δήλωσε μεταξύ άλλων ότι ο ως άνω οφειλέτης τηρεί ένα λογαριασμό με μηδενικό υπόλοιπο, καθώς και ότι δεν είναι δυνατή η εκτύπωση παραστατικού κίνησης του ανωτέρω λογαριασμού, καθώς αυτός δεν έχει κινηθεί ποτέ (ανενεργός λογαριασμός), ενώ, επίσης, ανέφερε ότι δεν έχει επιβληθεί στα χέρια της άλλη κατάσχεση κατά του ίδιου παραπάνω οφειλέτη.

3. Στη συνέχεια, ο αυτός οφειλέτης κατέθεσε την 15721/19.6.2013 αίτηση – υπόμνημα προς τη Δ.Ο.Υ. Αγίου Δημητρίου, με την οποία έκανε γνωστό ότι έχει υποβάλλει την από 4.6.2013 αίτηση προς την (πρώην δίκτυο Τράπεζας Κύπρου ΔΕΛ και ήδη) Τράπεζα Πειραιώς, όπου αναφέρεται ότι δυνάμει της υπ' αρ. 14/00505/13.2.2013 απόφασης του ΟΑΕΕ του απονεμήθηκε αναδρομικά σύνταξη λόγω αναπηρίας, **ύψους 642,58 ευρώ** μηνιαίως και ότι, κατ' εφαρμογή της απόφασης αυτής, κατατέθηκε στην ανωτέρω Τράπεζα την 30^η Απριλίου 2013 και

στο όνομά του το σύνολο των μέχρι τότε δεδουλευμένων μηνιαίων συντάξεων του, ήτοι το ποσό των **6.455,62 ευρώ**.

4. Ωστόσο, όπως ο οφειλέτης αυτός εκθέτει στην πιο πάνω αίτηση – υπόμνημά του, προσερχόμενος στο κατάστημα της πιο πάνω Τράπεζας αυθημερόν (δηλ. 30.4.2013), του γνωστοποίησαν ότι είχε προηγηθεί η πιο πάνω κατάσχεση του Δημοσίου και ότι, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ, ήταν αδύνατη η απόδοση και του 25% του συνολικού ποσού της σύνταξης, με συνέπεια στις 2.5.2013 (λόγω αργίας της Πρωτομαγιάς) να αναλάβει μόνο το 75% του κατατεθέντος ποσού. Τη νομιμότητα της εν λόγω θέσης αμφισβήτησε με την ίδια παραπάνω αίτηση – υπόμνημά του, υποστηρίζοντας ότι η μη απόδοση του ανωτέρω ποσοστού δεν έχει κανένα απολύτως νόμιμο έρεισμα, καθόσον κριτήριο για το μη κατασχετό των μισθών και συντάξεων δεν είναι το σύνολο του ποσού που έχει κατατεθεί στον οικείο τραπεζικό του λογαριασμό λόγω της αναδρομικής καταβολής, αλλά αποκλειστικά και μόνο το ύψος του μηνιαίως απονεμηθέντος και οφειλομένου ποσού της σύνταξης, εφόσον τούτο είναι μικρότερο των χιλίων ευρώ και, ως εκ τούτου, αιτείται την άμεση απόδοση του συνόλου της κατατεθείσας στην Τράπεζα σύνταξης, ήτοι και των μη αποδοθέντων **1.613 ευρώ**.

5. Επακολούθησε η από 11.6.2013 έγγραφη απάντηση της ανωτέρω Τράπεζας προς τον οφειλέτη – καταθέτη της, με την οποία του γνωστοποίησε ότι η ως άνω κατάσχεση επιβλήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 4 του ν. 3714/2008 και ότι η εν λόγω διάταξη εφαρμόζεται χωρίς να γίνεται σαφής διάκριση για την υπαγωγή ή μη σ' αυτήν των περιπτώσεων καταβολής αναδρομικών μισθών ή συντάξεων στο λογαριασμό του οφειλέτη και ότι κρίνεται σκόπιμο να απευθυνθεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., προκειμένου να παρασχεθούν εγγράφως διευκρινίσεις αναφορικά με το αν οι αναδρομικώς καταβληθείσες συντάξεις από τον συνταξιοδοτικό του φορέα αποτελούν αντικείμενο της συγκεκριμένης κατάσχεσης. Ως εκ τούτου – καταλήγει –, το ως άνω δεσμευμένο ποσό θα κρατείται: α) μέχρι την κοινοποίηση στην Τράπεζα τυχόν άρσης της επιβληθείσας κατάσχεσης από τη Δ.Ο.Υ. Αγίου Δημητρίου ή β) μέχρι την κοινοποίηση βεβαίωσης από την αρμόδια υπηρεσία της ανωτέρω ΔΟΥ ή άλλου αρμόδιου δημοσίου οργάνου ότι η επιβληθείσα κατάσχεση

δεν αφορά τις αναδρομικώς καταβληθείσες συντάξεις που βρίσκονται στο λογ/σμό αυτό.

6. Κατόπιν τούτων, και αφού παρατίθεται το περιεχόμενο των ως άνω διατάξεων του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ, όπως ισχύει, και του άρθρου 3 του ν. 3714/2008, αλλά και ελήφθη υπόψη: α) το κατασχετήριο της Δ.Ο.Υ., με το οποίο κατάσχονται και μελλοντικές απαιτήσεις του οφειλέτη, β) το περιεχόμενο της αρχικής δήλωσης της «Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία ΛΙΜΙΤΕΔ», νυν Τράπεζα Πειραιώς ως τρίτης, γ) το γεγονός ότι δεν έγινε νέα δήλωση από την πιο πάνω Τράπεζα, ως τρίτη, για την μεταγενέστερη της αρχικής της δήλωσης κατάθεση του πιο πάνω ποσού, δ) το ύψος της μηνιαίας σύνταξης (που είναι κάτω από το ακατάσχετο όριο των 1.000) ευρώ, ε) το ύψος της συνολικής κατάθεσης και την προέλευση αυτής (αναδρομικά σύνταξης), στ) το γεγονός ότι ο οφειλέτης ανέλαβε από την Τράπεζα τη μεθεπομένη ημέρα της κατάθεσης το 75% του κατατεθέντος ποσού, **ετέθη το ανωτέρω ερώτημα.**

II.- ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Στα άρθρα 9, 30 (παρ. 1, 3), 30^Α, 31, 32 (παρ. 1) και 33 του ΚΕΔΕ (ν.δ. 356/1974 – ΦΕΚ Α' 90) ορίζεται ότι:

Άρθρο 9 (όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με την παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 3888/2010 (ΦΕΚ Α'175/30.9.10) «*Τα αναγκαστικά μέτρα που εφαρμόζονται για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων είναι τα εξής: 1) Κατάσχεση κινητών είτε στα χέρια του οφειλέτη είτε κινητών και απαιτήσεών του εν γένει στα χέρια τρίτου. 2) ...*»

Άρθρο 30 «*1. Η κατάσχεσις εις χείρας τρίτων των εις χείρας αυτών ευρισκομένων χρημάτων, καρπών και άλλων κινητών πραγμάτων του οφειλέτου του Δημοσίου ή των οφειλομένων εν γένει προς αυτό, ενεργείται υπό του Διευθυντού του Δημοσίου Ταμείου δια κατασχετηρίου εγγράφου μη κοινοποιουμένου εις τον οφειλέτην, ... 2. ... 3. Από της ημέρας κοινοποιήσεως του κατασχετηρίου εις τον τρίτον δεν δύναται να αποδώση προς τον οφειλέτη του Δημοσίου τα κατασχεθέντα χρήματα ή πράγματα ουδέ δύναται να συμψηφίση προς ανταπαιτήσεις του μεταγενεστέρως της κατασχέσεως, της κατασχέσεως επιφερούσης τα αποτελέσματα αυτοδικαίως χωρούσης αναγκαστικής εκχωρήσεως.*

4. ...». ».

Άρθρο 30Α (όπως το άρθρο αυτό προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 67 του ν. 3842/2010 – ΦΕΚ Α' 58/23.4.10) «*Ειδικά για κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων, το κατασχετήριο έγγραφο κοινοποιείται στο κεντρικό κατάστημα ή σε οποιοδήποτε υποκατάστημα αυτών και μπορεί να περιέχει πολλούς οφειλέτες του Δημοσίου. Στο κατασχετήριο αυτό έγγραφο επισυνάπτεται για κάθε οφειλέτη πίνακας στον οποίο αναφέρεται το είδος και το ποσό κάθε οφειλής, ως και ο αριθμός και η χρονολογία βεβαίωσής της. Η δήλωση του πιστωτικού ιδρύματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32, γίνεται κοινή για όλους τους οφειλέτες του κατασχετηρίου εγγράφου και συνοδεύεται απαραίτητα από παραστατικά κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού του κάθε οφειλέτη για διάστημα τουλάχιστον πέντε (5) ημερών πριν την ημερομηνία επίδοσης του κατασχετηρίου εγγράφου και μιας ημέρας μετά από αυτήν, άλλως θεωρείται ότι δεν υποβλήθηκε ποτέ δήλωση. Η απόδοση των ποσών στην υπηρεσία που επέβαλε την κατάσχεση γίνεται υποχρεωτικά εντός δέκα (10) ημερών από την υποβολή της δήλωσης του πιστωτικού ιδρύματος. Οι διατάξεις των άρθρων 87 και 88 του ν.δ. 17.7./13.8.1923 (ΦΕΚ 224 Α') δεν εφαρμόζονται. Για την ανωτέρω διαδικασία δεν καταβάλλονται έξοδα.*».

Άρθρο 31 (όπως το τελευταίο αυτό εδάφιο προστέθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 18 ν. 3522/2006 {ΦΕΚ Α' 276} και ήδη ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 4 του ν. 3714/2008 {ΦΕΚ Α' 231/7.11.08}) «*Εξαιρούνται της κατασχέσεως εις χείρας τρίτων: α) ... ε) τα $\frac{3}{4}$ των απαιτήσεων εκ μισθών, συντάξεων και πάσης φύσεως ασφαλιστικών βοηθημάτων καταβαλλομένων περιοδικώς, επιτρεπομένης της κατασχέσεως επί του $\frac{1}{4}$ αυτών δια τα προς το Δημόσιον χρέη των δικαιούχων των απαιτήσεων τούτων, στ) ... ζ) ... Δεν επιτρέπεται η κατάσχεση μισθών, συντάξεων και ασφαλιστικών βοηθημάτων που καταβάλλονται περιοδικά, εφόσον το ποσό αυτών **μηνιαίως** είναι μικρότερο των χιλίων (1.000) ευρώ, στις περιπτώσεις δε που υπερβαίνει το ποσό αυτό επιτρέπεται η κατάσχεση επί του ενός τετάρτου ($\frac{1}{4}$), το εναπομένον όμως ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των χιλίων (1.000) ευρώ.*».

Άρθρο 32 «1. Εάν ο τρίτος ουδέν οφείλει ή δεν οφείλει όλα τα αναφερόμενα εις

το κατασχετήριο έγγραφον του Δημοσίου Ταμείου χρήματα ως και άλλα πράγματα ή δεν υποχρεούται εις άμεσον απόδοσιν αυτών, ένεκα των υφισταμένων μεταξύ αυτού και του οφειλέτου συμφωνιών ή εξ άλλου νομίμου λόγου, ο τρίτος οφείλει να δηλώση τούτο εντός οκτώ ημερών από της επιδόσεως του κατασχετηρίου. Η προθεσμία δεν παρεκτείνεται λόγω αποστάσεως. Η δήλωσις γίνεται εγγράφως δι' αναφοράς επιδιδομένης δια του δικαστικού κλητήρος εις τον εκδοθέντα το κατασχετήριο έγγραφον Διευθυντήν του Δημοσίου Ταμείου ή προφορικώς ενώπιον του Ειρηνοδίκου της κατοικίας του ή διαμονής του, όστις συντάσσει έκθεσιν εφ' απλού χάρτου ην αποστέλλει εις τον Διευθυντήν του Δημοσίου Ταμείου εντός 24 ωρών. 2. ...».

Άρθρο 33 (όπως το άρθρο αυτό ισχύει μετά την αντικατάστασή του με την παρ. 1 του άρθρου 67 του ν. 3842/2010 – ΦΕΚ Α' 58/23.4.2010) «Εάν ο τρίτος δεν προβεί σε δήλωση ή προβεί εκπρόθεσμα ή χωρίς την τήρηση του τύπου που προβλέπεται από το άρθρο 32 του παρόντος, λογίζεται οφειλέτης του Δημοσίου για το σύνολο της απαίτησης, για την οποία επιβλήθηκε η κατάσχεση, εκτός αν αυτός αποδείξει ότι δεν οφείλει στον καθ' ου ή ότι η οφειλή του είναι μικρότερη από την απαίτηση του Δημοσίου, οπότε απαλλάσσεται ή ευθύνεται μέχρι του ύψους της οφειλής του, κατά περίπτωση.».

III.- ΕΡΜΗΝΕΙΑ – ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

1. Από τη γραμματική και τελολογική, αυτοτελή και συνδυαστική μεταξύ τους ερμηνεία των ως άνω διατάξεων του ΚΕΔΕ, κατά τον λόγο της εν μέρει διαχρονικής και εν μέρει σημερινής τους ισχύος, σαφώς προκύπτει ότι η γενομένη δια της κοινοποιήσεως του οικείου κατασχετηρίου εγγράφου στον τρίτο κατάσχεση απαιτήσεως οφειλέτη του Δημοσίου εις χείρας τούτου (δηλ. τρίτου) συνεπάγεται την ex lege αναγκαστική εκχώρησή της στο Δημόσιο, το οποίο καθίσταται εκδοχεύς αυτής και ο τρίτος λογίζεται οφειλέτης του Δημοσίου (ΓνμδΝΣΚ 514/93), εκτός εάν αυτός (τρίτος) υποβάλλει εμπρόθεσμη δήλωση, αρνούμενος την οφειλή του προς τον οφειλέτη του Δημοσίου (ΑΠ 144/1990 ΕΕΝ 1990. 664, ΓνμδΝΣΚ 628/2004). Η αυτοδίκαιη και αναγκαστική αυτή εκχώρηση στο Δημόσιο (πρβλ. παρ. 3 του άρθρου 30), σε αντίθεση με την κοινή κατάσχεση των άρθρων 983 επ. ΚΠολΔ, όπου απαιτείται εμπρόθεσμη υποβολή καταφατικής

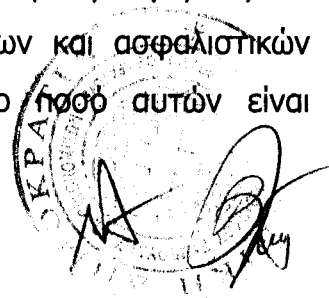
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΝ
ΚΑΤΑΣΧΕΤΗΡΙΟ

δηλώσεως από τον τρίτο και πάροδος της προβλεπόμενης προθεσμίας ασκήσεως ανακοπής (ΟΛΑΠ 3/1993), επέρχεται από μόνης της επιβολής της κατασχέσεως που συμπίπτει χρονικώς με την επίδοση στον τρίτο του κατασχετηρίου εγγράφου (βλ. ΓνμδΝΣΚ 528/2008, 57, 521/2006, 501/1995). Τούτο σημαίνει ότι, έκτοτε: i) ο οφειλέτης του Δημοσίου αυτομάτως παύει να είναι δικαιούχος της απαιτήσεως αυτής και ii) η τυχόν καταβολή από τον τρίτο της (κατασχόμενης στα χέρια του) οφειλής στον δανειστή του (και οφειλέτη του κατασχόντος) είναι αυτοδικαίως άκυρη. Κι' αυτό, γιατί η παράλειψη ή η με αυτήν εξομοιούμενη παράτυπη ή εκπρόθεσμη δήλωση επιφέρει την κύρωση του άρθρου 33, κατά την οποία ο τρίτος λογίζεται οφειλέτης του συνόλου της κατασχεθείσης απαιτήσεως του Δημοσίου και όχι της οφειλής του προς τον καθ' ου η κατάσχεση (βλ. γνώμη πλειοψηφίας στη ΓνμδΟΛΝΣΚ 490/2008, ΓνμδΝΣΚ 528/2008, με εκεί περαιτέρω παραπομπές σε θεωρία και νομολογία). Η ερμηνευτική αυτή θέση επιβεβαιώθηκε με την ως άνω γενομένη αντικατάσταση του άρθρου 33 του ΚΕΔΕ με την παρ. 1 του άρθρου 67 του 3842/2010, με την οποία διατηρήθηκε το τεκμήριο αυτό. Ωστόσο, για λόγους χρηστής διοίκησης και επιείκειας, τούτο κατέστη μαχητό, αφού παρέχεται πλέον η δυνατότητα στον τρίτο να το ανατρέψει, προσβάλλοντας την εις βάρος του ταμειακή βεβαίωση και αποδεικνύοντας ότι η οφειλή του προς τον καθ' ου η κατάσχεση είναι ανύπαρκτη ή μικρότερη του ποσού για το οποίο έγινε η κατάσχεση (βλ. αιτιολογική έκθεση του ν. 3842/2010, υπό το ταυτάριθμο άρθρο, σελ. 42). Τα ανωτέρω ισχύουν στο πεδίο των διατάξεων του ΚΕΔΕ, κατ' αντίθεση με τα οριζόμενα στο άρθρο 985 παρ. 3 ΚΠολΔ, σύμφωνα με το οποίο η παράλειψη εξομοιώνεται με αρνητική δήλωση (Ι. Μπρίνια, Διοικητική Εκτέλεση, τ. Β', εκδ. 1987, σελ. 533 επ., Κεραμέα – Κονδύλη – Νίκα σε ΕρμΚΠολΔ, τομ. Β', υπό άρθρο 985, αρ.5-7, σελ. 1918-1919, Απ. Γέροντα - Αθ. Ψάλη ΚΕΔΕ, εκδ. 1998, σελ. 266 επ., ΑΠ 185/1990 ΝοΒ 39. 911).

2. Εξάλλου, κατά την πάγια θέση της θεωρίας και νομολογίας, σε κατάσχεση εις χείρας τρίτου υπόκεινται και απαιτήσεις μελλοντικές και όταν είναι ενδεχόμενες, υπό αίρεση ή προθεσμία, υπό την απαραίτητη, όμως, προϋπόθεση ότι κατά τον χρόνο επιβολής της κατάσχεσης αυτής υφίσταται η έννομη σχέση από την οποία, ως δικαιοπαγωγική αιτία, απορρέει η ως άνω απαίτηση, αρκεί

αυτή να μπορεί να προσδιοριστεί, κατ' είδος και οφειλέτη, ανεξάρτητα αν κατά ποσό είναι αόριστη (Ι. Μπρίνια «Διοικητική Εκτέλεση» εκδ. 1987 τομ. Β', σελ.498, Β. Ι. Παπαχρήστου «Η διοικητική εκτέλεση μετά τους ν. 1406/1983, 1867/1989 και 1882/1990», εκδ. 1992, σελ. 246, Απ. Γέροντα – Αθ. Ψάλτη, ό.π., σελ. 247, ΑΠ 285/1973 ΝοΒ 21. 1106, ΑΠ 255/1958 ΝοΒ 1958. 1008, ΑΠ 116/1957 ΕΕΝ 1957. 612, ΑΠ 255/1956 ΝοΒ 4. 108). Σημειωτέον ότι, σύμφωνα με την επίσης πάγια νομολογία του ανωτάτου ακυρωτικού, κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 1, 2 (παρ. 1), 2 και 3 του ν. δ. 1059/1971, με τις οποίες προβλέφθηκε το απόρρητο των καταθέσεων σε ελληνικές τράπεζες, όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με το άρθρο 27 παρ. 1 του ν. 1868/1989 και το άρθρο 25 παρ. 3 του ν. 2214/1994, δεν θεσπίζεται και το ακατάσχετο των απαιτήσεων από τις καταθέσεις αυτές, αλλά εφαρμόζεται η από τις οικείες διατάξεις περί κατασχέσεως εις χείρας τρίτου προβλεπόμενη διαδικασία, δυνάμει της οποίας παρέχεται δυνατότητα στους δανειστές του δικαιούχου λογαριασμού καταθέσεως σε τράπεζα κατάσχεσης εις χείρας της ως τρίτης και ότι η τελευταία έχει υποχρέωση να προβεί σε σχετική δήλωση, δίχως αυτό να προσκρούει στις διατάξεις περί τραπεζικού απορρήτου (ΟΛΑΠ 19/2001, ΟΛΑΠ 358/2004, ΑΠ 1022, 1411/2011).

3. Ωστόσο, τα παραπάνω ισχύουν, υπό τον όρο ότι δεν συντρέχουν περιπτώσεις ακατάσχετου, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται, κατά την έννοια της περ. ε' του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ, σύμφωνα με την αρχική του διατύπωση, ποσοστό $\frac{3}{4}$ επί των περιοδικώς καταβαλλομένων μισθών, συντάξεων και πάσης φύσεως ασφαλιστικών βοηθημάτων, εφόσον σαφής πρόθεση του νομοθέτη της διάταξης αυτής, που ως ειδική κατισχύει κάθε άλλης προγενέστερης γενικής ή ειδικής που αντικείται σ' αυτήν, ήταν να μη διαφύγει της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου ποσοστό $\frac{1}{4}$ των εκ τις προαναφερόμενες αιτίες χρηματικών παροχών (ΓνμδΝΣΚ 145/2006). Ήδη, με την παρ. 4 του άρθρου 18 του ν. 3522/2006 και προς τον σκοπό υπηρετήσης κοινωνικών λόγων (βλ. σελ. 13-14 της αιτιολογικής έκθεσης του ως άνω νόμου υπό το ταυτάριθμο άρθρο), προστέθηκε στο τέλος του άρθρου 31 του ΚΕΔΕ νέο εδάφιο, με το οποίο απαγορεύτηκε η εκ μέρους του Δημοσίου κατάσχεση εις χείρας τρίτων μισθών, συντάξεων και ασφαλιστικών βοηθημάτων που καταβάλλονται περιοδικώς, εφόσον το ποσό αυτών είναι

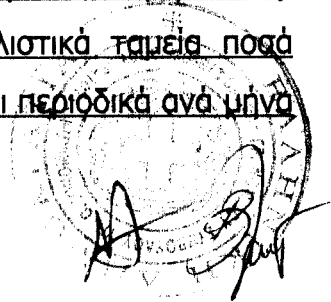
μικρότερο των 600 ευρώ **το μήνα**. Το ακατάσχετο αυτό όριο αυξήθηκε με το άρθρο 4 ν. 3714/2008, για τους ίδιους παραπάνω κοινωνικούς λόγους, σε 1.000 ευρώ, ύψος το οποίο κρίθηκε επιβεβλημένο για την ενίσχυση των μισθωτών και των συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα (βλ. σελ. 1 της αιτιολογικής έκθεσης του ως άνω νόμου υπό το ταυτόριθμο άρθρο). Προβλέφθηκε μάλιστα και ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία, όταν ο μισθός, η σύνταξη ή το βοήθημα υπερβαίνει τα 1.000 ευρώ, επιτρέπεται μεν η κατάσχεση του ¼ τούτων, όμως, σε κάθε περίπτωση το εναπομένον ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των 1.000 ευρώ, κατά τα ρητώς άλλωστε οριζόμενα στις προαναφερθείσες διατάξεις.

4. Τέλος, πρέπει διακριθεί από την ανωτέρω εξεταζόμενη περίπτωση ακατάσχετου, ως αυτοτελής κατηγορία, η προβλεπόμενη στην περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 982 ΚΠολΔ (με το άρθρο 3 του ν. 3714/2008 του οποίου προστέθηκε η παρ. 3, δυνάμει της οποίας επεκτάθηκε το κατωτέρω εν μέρει ακατάσχετο και σε ποσά κατατιθέμενα σε τραπεζικό λογ/σμό του οφειλέτη σε πιστωτικό ίδρυμα), η οποία αφορά κατάσχεση συντάξεων των πολιτικών υπαλλήλων και στρατιωτικών από τους ιδιώτες **για απαιτήσεις από διατροφή** που στηρίζεται στο νόμο ή σε διάταξη τελευταίας βούλησης ή για συνεισφορά στις ανάγκες της οικογένειας μέχρι του μισού, όπου, κατ' εξαίρεση, είναι επιτρεπτή μέχρι το μισό (1/2) αυτών (πρβλ. ΓνμδΝΣΚ 324/2003).

IV.- ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Εν προκειμένω, παρατηρείται ότι η επίμαχη κατάσχεση για χρέη του ως άνω συγκεκριμένου οφειλέτη του Δημοσίου εις χείρας της τράπεζας (καταθέτη – πελάτη), ως τρίτης, αφορά και τις μέλλουσες απαιτήσεις του εν λόγω καταθέτη – πελάτη της, ως δικαιούχου τραπεζικού λογ/σμού, δεδομένου ότι προσδιορίζεται η έννομη σχέση από τις οποία ήθελε προκύψουν αυτές. Υπό την έννοια αυτή, ενόψει και του περιεχομένου της πιο πάνω αρχικής δήλωσης της τράπεζας, κατά το οποίο δεν μπορεί αυτή να θεωρηθεί ως αρνητική, εφόσον δεν αρνείται την ιδιότητα του οφειλέτη του Δημοσίου ως καταθέτη – πελάτη της (στοιχείο που συγκροτεί και την ανωτέρω έννομη σχέση), πέραν του ότι δεν τη συνοδεύει και με τα απαραίτητα παραστατικά κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού, πράγμα που από μόνο του ενδεχομένως θα μπορούσε να νοηθεί ότι συνεπάγεται και πάλι τον

χαρακτήρα αυτής ως θετικής, θα καθιστούσε **καταρχάς** (δηλ. υπό την επιφύλαξη της μη προσβολής του ανωτέρω ορίου του ακατάσχετου) την τράπεζα αυτή οφειλέτη του Δημοσίου ως προς όλες τις μελλοντικά γεινόμενες καταθέσεις εκ μέρους του πελάτη της σ' αυτήν, δίχως να απαιτείται εν προκειμένω η εκ νέου επανάληψη θετικής δηλώσεως εκ μέρους της τράπεζας. Κι' αυτό, γιατί η ενέργειά της να μην αποδώσει το $\frac{1}{4}$ του ανωτέρω ποσού στον καταθέτη της σημαίνει την εκ μέρους της κατ' ουσία αναγνώριση του ποσού αυτού ως ακατάσχετου και άρα παραπέμπει σε συμπεριφορά που προδήλως δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ενέχουσα στοιχεία αρνητικής δήλωσης, εκ της οποίας και μόνον δεν ενεργοποιείται το πιο πάνω υπέρ του Δημοσίου τεκμήριο. **Πλην, όμως,** ανεξαρτήτως των παραπάνω και δη της απαιτούμενης ή μη επανάληψης της δήλωσης της τράπεζας, υπό το αυτό θετικό της περιεχόμενο, εν προκειμένω η επίμαχη κατάσχεση δεν μπορεί, κατά τη γνώμη μας, να ισχύσει για το ποσό το προερχόμενο από το σύνολο των μέχρι τότε δεδουλευμένων **μηνιαίων** συντάξεων του συγκεκριμένου οφειλέτη του Δημοσίου, **ήτοι των 6.455,62** ευρώ. Πράγμα που ισχύει όχι μόνο για το ήδη αποδοθέν στον πιο πάνω δικαιούχο ποσοστό των $\frac{3}{4}$ τούτου, αλλά για το σύνολο τούτου και άρα αφορά και το εναπομένον και μη αποδοθέν ποσοστό του $\frac{1}{4}$ τούτου (ήτοι, των **1.613 ευρώ**), το οποίο και αυτό πρέπει να αποδοθεί σ' αυτόν, αιρομένης εν μέρει – δηλ. για το συγκεκριμένο ποσό – της επιβληθείσας ανωτέρω κατάσχεσης, ως αναγόμενο (και αυτό) σε αναδρομική καταβολή οφειλόμενων ποσών μηνιαίας σύνταξης λόγω αναπηρίας, **ύψους 642,58 ευρώ** το καθένα. **Κι' αυτό, γιατί,** υπό την αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή, θα αγόμασταν στο όλως άτοπο και απαράδεκτο γεγονός ο σκοπός (ratio) θεσμοθετήσεως των διατάξεων του άρθρου 4 του ν. 3714/2008, δυνάμει των οποίων επιδιώχθηκε για προφανείς κοινωνικούς λόγους η ενίσχυση της προστασίας μισθωτών και συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα δια του καθορισμού ορίου ακατάσχετου, να εξαρτάται όχι από αυτό καθεαυτό το γεγονός του γενικού, ενιαίου, ομοιόμορφου και σταθερού κριτηρίου του ύψους του σε **μηνιαία** βάση καταβαλλόμενου περιοδικά ποσού, αλλά εξ αφορμής τυχαίου και συμπτωματικού γεγονότος. Δηλαδή, από το εάν τα οφειλόμενα από τα οικεία ασφαλιστικά ταμεία ποσά σύνταξης καταβάλλονται απ' αυτά ευθύς εξαρχής κανονικά και περιοδικά ανά μήνα

ή παρίσταται ανάγκη να καταβληθούν εφάπαξ λόγω καθυστερημένης και μη εμπρόθεσμης μηνιαίας καταβολής στους δικαιούχους τούτων. Και μάλιστα όταν τα ποσά αυτά ανάγονται, αναλύονται και αφορούν πάντοτε **σε μηνιαίες** συντάξεις εκάστη των οποίων δεν είναι ανώτερη του πιο πάνω ορίου ακατάσχετου. Πλην, όμως, το κριτήριο αυτό, προδήλως μη ανταποκρινόμενο και συνάδον με τους παραπάνω λόγους που επέβαλαν την καθιέρωση του ορίου του ακατάσχετου, πλήττει καιρία – έστω και εκ πλαγίου – την ως άνω θεσπισθείσα αυξημένη προστασία ενός ελαχίστου μηνιαίου χρηματικού ποσού σύνταξης από την κατάσχεση και, ως εκ τούτου, δεν εκτιμάται ως θεσμικά ανεκτό. Άλλωστε, και η ρύθμιση δυνάμει της οποίας προβλέφθηκε το επιτρεπτό κατάσχεσης του 1/4, όταν τα ως άνω προστατευόμενα ποσά (μισθός, σύνταξη ή βοήθημα) υπερβαίνουν τα 1.000 ευρώ, κατά τις πιο πάνω διακρίσεις, δεν παύει - του νόμου μάλιστα μη ορίζοντας άλλως ειδικώς - να είναι προσανατολισμένη στο ανωτέρω ενιαίο και σταθερό κριτήριο του ύψους του σε μηνιαία βάση καταβαλλόμενου περιοδικά ποσού, δεδομένου ότι κι αυτή (ρύθμιση) δεν θεσπίστηκε για να περιορίσει το ανωτέρω όριο του ακατάσχετου, με την έννοια που εκτέθηκε. Ωστόσο, για την υλοποίηση όλων αυτών των περιπτώσεων αυτών, απαιτείται να μην καταλείπεται οποιαδήποτε αμφιβολία αλλά και να αποδεικνύεται πλήρως και με ασφάλεια ότι το εφάπαξ αυτό καταβαλλόμενο ποσό λόγω καθυστέρησης αφορά οπωσδήποτε σε οφειλόμενες **μηνιαίες** συντάξεις εκάστη των οποίων δεν υπερβαίνει το προαναφερόμενο όριο ακατάσχετου. Σημειωτέον ότι η ανωτέρω ερμηνευτική θέση για τη συγκεκριμένη περίπτωση δεν μπορεί να είναι διαφορετική σε ανάλογες περιπτώσεις, αρκεί και αυτές να συγκεντρώνουν τα ίδια παραπάνω χαρακτηριστικά με την εξεταζόμενη.

V.- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

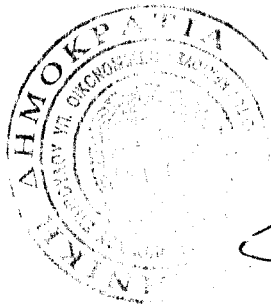
Κατόπιν τούτων, ενόψει του διδόμενου ιστορικού, σε συνδυασμό και με τα ως άνω ερμηνευτικώς γενόμενα δεκτά, το αρμόδιο (Α') Τμήμα του ΝΣΚ **γνωμοδότησε ομόφωνα** ότι επί του ανωτέρω τιθέμενου ερωτήματος **προσήκει θετική απάντηση**. Δηλαδή ότι η Τράπεζα, στα χέρια της οποίας ως τρίτης κατασχέθηκε το συνολικό ποσό των έως τότε δεδουλευμένων μηνιαίων συντάξεων του οφειλέτη υποχρεούται να αποδώσει, εκτός από το αντιστοιχούν

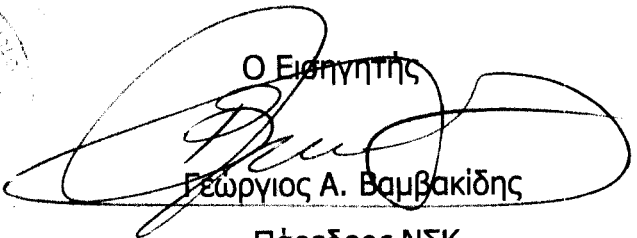
στα $\frac{3}{4}$ ήδη αποδοθέν ποσό, και το εναπομένον $\frac{1}{4}$ ποσό των 1.613 ευρώ, αιρομένης εν μέρει – δηλ. για το συγκεκριμένο ποσό – της επίμαχης κατάσχεσης, πράγμα που πρέπει να ισχύει και για όλες τις ανάλογες περιπτώσεις που συγκεντρώνουν τα ίδια χαρακτηριστικά, υπό τον αυτονόητο βέβαια όρο και προϋπόθεση ότι, για κάθε μία απ' αυτές προκύπτει με βεβαιότητα και ασφάλεια ότι τα ποσά αυτά, παρότι εφάπαξ καταβαλλόμενα λόγω καθυστέρησης, ανάγονται σε οφειλόμενες **μηνιαίες** συντάξεις εκάστη των οποίων δεν υπερβαίνει το πιο πάνω όριο ακατάσχετου.-

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 20-11-2013

Ο Πρόεδρος

Μιχαήλ Απέσσος
Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Ο Εισηγητής

Γεώργιος Α. Βαμβακίδης
Πάρεδρος ΝΣΚ